

Η θαυματουργή εικόνα και τα βήματα της Παναγίας στη Μονή Προυσού

Δημοσιεύτηκε στις Δευτέρα, 15 Απριλίου 2013 16:58 | Γράφτηκε από τον/την dominique |

 Share 84 Tweet 8 Email 2 Share 136

Αξιολόγηση Χρήστη: / 1

Χειρότερο Καλύτερο

Αξιολόγηση

Απόκοσμο και επιβλητικό, αποτελεί τον ορισμό της άγριας ευρυτανικής φύσης. Το μοναστήρι βρίσκεται φωλιασμένο σε ένα τρομερό τόπο, μέσα σε μια απόκρημνη βραχώδη περιοχή που οριοθετούν τα δύο πανύψηλα χλιοτραγουδισμένα βουνά μας η Χελιδόνα και η Καλιακούδα, παρακλάδια της ραχοκοκαλιάς του ελατόφυτου Τυμφρηστού. Το σκληρό ανάγλυφο κόβει κυριολεκτικά την ανάσα : θεόρατοι βράχοι χυμάνε σε αβυσσαλέους γκρεμούς, ενώ ασυγκράτητα κρυστάλλινα νερά βροντογυρνάνε σε ένα βαθύ μεγάλο φαράγγι το οποίο φτάνει μέχρι τις παρυφές του Καρπενησίου! Πυκνά ελατοδάση ντύνουν ολόγυρα τα βουνά, προσφέροντας μία ασύλληπτη εικόνα άγριας, παραμυθένιας ομορφιάς. Εκεί, στο χείλος ενός απύθμενου γκρεμού, αιωρείται κρεμασμένο σε ένα κάθετο βράχο το ιστορικό μοναστήρι του Προυσού!

Η μονή της «Μπουρσιώτισσας», όπως συνηθίζεται να αποκαλείται στη ντοπιολαλιά, απέχει 32 χλμ από το Καρπενήσι και όλη η διαδρομή μέχρι εδώ συγκινεί και συναρπάζει όσο λίγες! Ξεκινώντας από την πρωτεύουσα του νομού, διασχίζουμε την εύφορη κοιλάδα της Ποταμιάς, τα λεγόμενα «Ευρυτανικά Τέμπη», έχοντας συντροφιά στα ζερβά μας τον πλατανοσκέπαστο Καρπενησιώτη ποταμό αλλά και αρκετά γραφικά χωριουδάκια που στολίζουν τις κατάφυτες πλαγιές.

Στην πορεία, λίγο μετά το χωριό Καρίτσα, θα συναντήσουμε και τα... «Πατήματα της Παναγίας»! Εδώ παρατηρούμε ένα μικρό προσκυνητάρι με κάθε λογής τάματα και τα περίφημα «βήματα της Παναγίας» : Πρόκειται, για ένα παράξενο γεωλογικό φαινόμενο που παριστά επτά διαφορετικά αποτυπώματα σε μορφή «πατούσας» κατά μήκος ενός κατακόρφου βράχου.

Οι πιστοί, από την πλευρά τους, θεωρούν ότι αυτά είναι τα χνάρια της Παναγίας όταν ερχόμενη από την Προύσα πέρασε από εδώ, τρυπώντας μαζί και την απέναντι βουνοκορφή, το αποκαλούμενο «Τύπωνμα» ή «Δρακότρυπα»!

Εξέχουσα σημασία έχει το κτίσμα της ξακουστής ιστορικής «Σχολής Ελληνικών Γραμμάτων»! Επιπρόσθετα παρατηρούμε το εκκλησάκι των Αγίων Πάντων (1754) καθώς και το πανύψηλο πετρόχτιστο ρολόι που βρίσκεται απέναντι από τη μονή, σκαρφαλωμένο σε ένα θεόρατο βράχο με φαντασμαγορική θέα! Υπάρχουν κτηριακές πτέρυγες με κελιά μοναχών, ξενώνες φιλοξενίας επισκεπτών, εστιατόριο κλπ. Στο υπόγειο βρίσκεται η παλιά βρύση του αγιάσματος. Αναβαθμίδες με καλλιέργειες και κήπους απλώνονται τριγύρω.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στην πολύ πλούσια βιβλιοθήκη της μονής Προυσού, η οποία εμπεριέχει σπάνιας αξίας έντυπα, όπως σπαράγματα περγαμινών από τον 9ο αιώνα, 72 χειρόγραφους κώδικες, πατριαρχικά σιγίλια, λιθογραφημένες πανεπιστημιακές παραδόσεις, φιλοσοφικά και επιστημονικά εγχειρίδια, σημαντικές επιστολές και πολλά άλλα βαρύτειμα έγγραφα, μέρος των οποίων εκτίθεται και στο εξαιρετικό «Ιστορικό Μουσείο»

που βρίσκεται στο προαύλιο της μονής.

Τον χώρο του Μουσείου κοσμούν, επίσης, πολύτιμες εικόνες, σταυροί, ευαγγέλια, άμφια, λειψανοθήκες, χρυσά κι ασημένια δισκοπότηρα, παλιά σκευή, σουλτανικά φιρμάνια, αφιερώματα επωνύμων, λάφυρα αγωνιστών και βέβαια τα όπλα του Γεωργίου Καραϊσκάκη!!!

Όπως είναι φυσικό, στη μονή δεσπόζει η εικόνα της Παναγίας της Προυσιώτισσας, της «Κυράς της Ρούμελης» όπως προσφωνείται, με την αφιέρωση του Καραϊσκάκη στο κάλυμμά της! Βρίσκεται σε ένα μικρό θολωτό κατανυκτικό χώρο, μέσα στο εκκλησάκι του σπηλαίου, όπου εκεί συρρέουν οι προσκυνητές. Το 1918, με τη μεγάλη θανατηφόρα γρίπη, η εικόνα μεταφέρθηκε στο Μεσολόγγι όπου τελέστηκε δέηση.

Βέβαια, όπως συμβαίνει συνήθως σε τέτοιες περιπτώσεις, άπιστευτοι θρύλοι και παραδόσεις τυλίγουν μέσα στους αιώνες την παμπάλαια Μονή και την εικόνα της που φημιολογείται ότι έλκει την καταγωγή της από την Προύσα της Μικράς Ασίας, εξ' ου και η ονοματολογία της. Εικάζεται, λοιπόν, ότι στην Προύσα υπήρχε κάποτε ένας σημαντικός ναός με μια σπάνια εικόνα που λέγονταν ότι την είχε ζωγραφίσει ο ευαγγελιστής Λουκάς. Την περίοδο 829-842 άρχει ο βυζαντινός εικονομάχος αυτοκράτορας Θεόφιλος. Εξαιτίας της γνωστής διαμάχης μεταξύ εικονομάχων-εικονολατρών, η εικόνα, φυγαδεύτηκε προς τη Στερεά Ελλάδα η οποία θεωρούταν ασφαλές καταφύγιο ώστε να μην καταστραφεί.

Η θρησκευτική παράδοση δίνει μία ακόμη πιο μεταφυσική διάσταση κάνοντας λόγο για μια 'περιπετειώδη περιπλάνηση της θαυματουργής εικόνας από την Προύσα μέχρι εδώ! Πρωταγωνιστής ένας Μικρασιάτης νεαρός και ο επιστάτης του οι οποίοι για να προστατεύσουν την εικόνα της Προύσας έφυγαν κρυφά για την Ελλάδα! Όμως στην Καλλίπολη του Εύξεινου Πόντου, η εικόνα εξαφανίστηκε μυστηριωδώς! Ο νεαρός, αν και απογοητευμένος από την απώλεια, συνεχίζει το ταξίδι του και καταλήγει στην Υπάτη Φθιώτιδας (Νέα Πάτρα ή Πατρατζίκι).

Εν τω μεταξύ κάπου μακρύτερα, στην Ευρυτανία, σε ένα ποιμενικό συνοικισμό σκηνιτών, ένα μικρό τσοπανόπουλο που έβοσκε τα πρόβατά του κοντά σε ένα ριζοσπήλι, έβλεπε κάθε βράδυ να βγαίνει από εκεί μία πύρινη λάμψη, ενώ άκουγε και ψαλμωδίες! Το παιδί φοβισμένο ειδοποίησε τους μεγαλύτερους βοσκούς που πήγαν στο σημείο όπου αντίκρισαν την εικόνα να λάμπει! Έσκαψαν μέσα στο βράχο, την τοποθέτησαν εκεί και την προσκυνούσαν.

Ο Μικρασιάτης νέος πληροφορείται στην Υπάτη το γεγονός και κίνησε κατά εκεί για να δει αυτή την εικόνα. Με έκπληξη διαπίστωσε ότι ήταν η πολύτιμη χαμένη εικόνα της Προύσας, οπότε αποφάσισε να τη μεταφέρει στην Υπάτη και να χτίσει προς τιμήν της ένα ναό. Όμως στο δρόμο της επιστροφής η εικόνα... δραπέτευσε και γύρισε ξανά πίσω στη γνωστή σπηλιά! Ο νεαρός άκουσε μια ουράνια φωνή να του λέει πως η Παναγία προτιμά να βρίσκεται ανάμεσα στους ταπεινούς Ευρυτάνες βοσκούς παρά σε πλούσια ιερατεία.

Τότε αυτός και ο επιστάτης του έφτιαζαν εκεί ένα παρεκκλήσι και ασκήτευαν και οι ίδιοι με τα ονόματα Διονύσιος και Τιμόθεος. Έτσι ξεκινά η ιστορία του Μοναστηριού, σύμφωνα πάντα με το θρησκευτικό θρύλο. Πέρα όμως από τις παραδόσεις, να αναφέρουμε ότι η περίφημη εικόνα της Παναγίας της Προυσιώτισσας, εκτιμάται ως έργο του 16ου-17ου αιώνα. Μια άλλη εκδοχή ισχυρίζεται πως το μοναστήρι λέγονταν αρχικά «Πυρσόζ» και πολύ αργότερα μετονομάστηκε σε «Προυσό»!

Είναι γεγονός ότι ανά περιόδους το μοναστήρι γνώρισε μεγάλη ακμή και οικονομική άνθηση. Κάποτε φιλοξενούταν μεγάλος αριθμός μοναχών. Στα τελευταία χρόνια της τουρκοκρατίας (1819-1825) ήκμασε εδώ και το περίφημο «Σχολείο Ελληνικών Γραμμάτων» με ιδρυτή το λόγιο ιερομόναχο Κύριλλο Καστανοφύλλη (κατά μία άποψη πρώτος ιδρυτής του Σχολείου θεωρήθηκε ο Κοσμάς ο Αιτωλός, αλλά αυτή δεν διασταυρώνεται λόγω αντικρουόμενων χρονολογιών).

Ο Γ. Καραϊσκάκης, ήταν αυτός που στα 1824 δώρισε το ασημένιο κάλυμμα της εικόνας, το «πουκάμισο της Παναγίας» όπως αποκαλούνταν, για να γιατρευτεί από τη φυματίωση που τόσο τον ταλαιπωρούσε. Μάλιστα επάνω στην αργυροχρυσοεπενδυμένη εικόνα διακρίνουμε τρία χρυσά αστέρια από την πανοπλία του, τα οποία βρίσκονται στο μέτωπο και τους δύο ώμους της Παναγίας, καθώς επίσης και την επιγραφή: «Η Παντάνασσα. Δι εξόδων του γενναιοτάτου στρατηγού Γεωργίου Καραϊσκάκη, χειρί Γεωργίου Καρανίκα, 1824». Ο γιός της καλόγριας, που είχε μία δική του περίεργη πνευματική μα και... κοσμική αντίληψη για τη Μεγάλη Κυρά την οποία θεωρούσε ως προστάτιδα μητέρα του αφού σαν εξώγαμο παιδί ποτέ δε γνώρισε την πραγματική του μάνα, είπε τότε: «Γυναίκα δεν είσαι και συ Μεγαλόχαρη; Έπρεπε βλέπεις να σου τάξω μπιγλιμπίδια για να με κάνεις καλά;»

Ένα άλλο παρόμοιο περιστατικό, πραγματικά αστείο, είναι αυτό που αναφέρεται σε ένα ακόμη από τα τόματα του Καραϊσκάκη στην Προυσιώτισσα. Ταλαιπωρούνταν από θέρμη και ένας καλόγερος της μονής τον συμβούλεψε να τάξει κάτι στην Παναγία. Τότε, ο ατίθασος καπετάνιος είπε: «Τι να δώσω ορέ; Δεν έχω δα τίποτε. Ένα μουλάρι μόνο, να της το τάξω, αφού είναι έτση». Κι όταν καλυτέρευε, και αφού πρώτα έδεσε το μουλάρι του στην πόρτα της εκκλησιάς, πέταξε την τσουχερή σπόντα του: «Που να 'ξερα εγώ Παναγία μου πως ήθελες το μουλάρι μου για να με γιάνεις τόσο καιρό»!!! Τα άρματα, το καριοφίλι, το σπαθί, το φέσι και κάμποσα άλλα προσωπικά αντικείμενα του Γ. Καραϊσκάκη, βρίσκονται στο Ιστορικό Μουσείο της μονής που προαναφέραμε.

Το μοναστήρι της Προυσιώτισσας πανηγυρίζει στις 23 Αυγούστου και χιλιάδες επισκέπτες συρρέουν εδώ! Παλιότερα, μέχρι πριν κάμποσες δεκαετίες και προτού κατασκευαστεί ο σύγχρονος αμαξωτός δρόμος, οι ταξιδιώτες από Ευρυτανία, Αιτωλοακαρνανία και Φακίδα, για να φτάσουν ως το δύσβατο Προυσό, ταξίδευαν μέρες, πεζοπόροι ή καβάλα σε μουλάρια, μέσα από κατοτράχαλους δρόμους και μονοπάτια στα άγρια βουνά, κάνοντας ενδιάμεσες στάσεις/διανυκτερεύσεις στην ύπαιθρο ή σε χάνια όπως στου Γαύρου, του Μπαλά κ.α. Κατέφθαναν στο μοναστήρι πραγματικά μετά από μεγάλη περιπέτεια!

Πηγή